

Det gamle egetræ i Hornelund

Foto fra vinteren 2011 L.S.

Historien om dette egetræ går langt tilbage i tiden, og man formoder, at træet er plantet i sidste halvdel af 1700-tallet, og det kan derfor være mere end 200 - 250 år gammel.

Museumsfolk mener, at et egetræ kan blive ca. 250 år. Derfor skal vi til at holde øje med egetræet i Hornelund. Ser det stadig frisk ud, eller er træet i sin alderdom ved at se træt ud?

Træet er ikke fredet, men må dog betragtes som et sognefredet minde, som bør bestå så længe træets helbred holder.

Horne Sogn har mange bevaringsværdige steder, som man bør værne om, og her er Hornelund-egetræet så absolut én af de vigtigste.

Træet er højest sandsynlig plantet som en afgrænsning mellem to gårde, altså en skelsætning, og fortællingen vil også sige, at hvis man fælder træet, vil en af gårdene i Hornelund brænde.

Til historien hører også at fortælle, at da træet blev plantet var gårdene placeret anderledes og lå meget tæt sammen i den nederste del af Hornelund ned mod bækken. Børneflokkene sammen med tjenestekarle og piger og aftægtsfolk udgjorde op mod 75 mennesker, og der fortælles, at når der var samling i Hornelund, var egetræet en slags samlingspunkt. Man mødtes her, og børnene legede her.

På et meget lille afgrænset område på ca. 150 meter lå i fordomstid fem gårde fra Østergård og mod vest. Alle gårdene på nær Østergård er senere ombygget og flyttet ud, som vi kender det i dag.

Hornelund var i 1700-tallet et område, som var ubebygget op mod kirken. Det officielle år for Horne Kro er 1798 og kan kædes sammen med én af gårdene i Hornelund, "Vestergård" på Hornelund 59. Ejeren Jens Pedersen (1748-1830) blev i 1773 gift med Mette Graversdatter fra Asp (1750-1831), og hun byggede kroen.

Jes Østergård har denne fodnote til egetræet. Om det er fup eller fakta, lader vi lige ligge nogle øjeblikke.

Da jernudvindingsperioden var på sin højeste, blev der i perioden genrejst skov for at bibeholde mængden af brændsel til jernudvindingsovnene, denne skovrejsning bestod mest af egetræer. Jes mener, at det gamle egetræ er et levn fra denne periode, og at egetræet er fra 600 – 700 året, og derfor må være langt over 1000 år gammel. I så fald må egetræet have spillet eksperterne et pus, for de mener, at egetræer ikke kan blive så gamle.

De nuværende ejere af Hornelund 63, Thrine og Jørgen Østergård, er 10. slægtled i Østergård-familien. Egetræet står på deres matrikel på grænsen til kommunevejen "Hornelund", og parret søgte i 2017 Frednings- og Naturstyrelsen om en fredning af træet. I august kom der afslag på en fredning.

Sjov fortælling

En lidt sjovere fortælling om træet og Hornelund er fra nyere tid. Den handler om en tvist mellem Karen Sørensen, Lundagergård 49, og Kristian Pallesen, Lundgård 55, om en skelsætning mellem de to gårdes matrikler. Karen Sørensen mente, at nogen måtte have flyttet egetræet. Der skal også tilføjes, at Karen Sørensen ikke altid havde samme opfattelse af skelsætning, som myndighederne og flere andre havde. Det var ikke ualmindeligt, at Karen Sørensen selv afmærkede skel med sten, som hun satte for at markere skellet for sit territorium.

Egetræet er dog ikke den største attraktion i Hornelund, da både runestenen og guldspænderne også stammer herfra, og der er skrevet flere historier om dem. Når vi hører museumsfolk snakke om de historiske fund, fornemmer man også, at den sidste linje ikke er skrevet om Hornelund og vikingetiden og endda helt tilbage fra jernudvindingens tid i årene 100 – 700.

Derfor er det også spændende, hvornår der kommer flere historiske oplysninger frem – oplysninger, som så kan fortælle, om det netop var her Horne Sogn opstod, for vi ved jo også, i fordoms tid var alt skov og hede, og meget lå næste helt øde og uberørt hen.

Foto L.S. 2010

**Træet ser også majestætisk ud om sommeren med sine mange forgreninger.
Egetræet er ca. 15 m. høj, og ser stadig stabil og sund ud.**

Fakta om egetræet

I Danmark findes der to arter af eg: stilk-eg og vinterreg. De ligner hinanden meget af udseende. Stilk-eg er den mest almindelige – derfor kigger vi mest på den her. Vinter-eg findes mest i Midt- og Østjylland og på Bornholm. Eg kan blive op til 35 meter højt i Danmark – men det normale er 20-28 meter. Egetræet bliver normalt 400 – 500 år gammelt. Men det kan blive meget ældre. Kongegegen, der er vores ældste egetræ, er nok omkring 1500 år.

Redigeret og sat op af Leif Sønderskov november 2017.